

parana' ci Itaral

ita Itaral hiya ga, turakis ka parana' itan. ungat ka pagiy lu
lanlamu' rali' hang. nanak turakis ka nani'un ta.
pakabagan masu' patayuw ka inkaralan la ga, pasalsu sunrama'
kumogi' ci raxal ka ciciuli' hang, masu' la ga, tunburax ci turakis la. moka'
gagra' na turakis hani ga, ginurow na ha ci ka hunloh kukaral hang,
mpakaloh ci turakis ma ga, as ki ka pasalun guragan ci buyun lu asuw
maku' marare' ka puing na turakis, bahlan naha na sinuw, pugelan naha
hang lu pataritun naha pa'aya talibul na kuhu', as ki ka'tugal nanu' matru
hari burating sinku'ka tantana' hari' tunburax ka turakis ma. kani ka,
pasaring nak konloh nanu' tunburax ga, tantana' carung macacungus ka rex.
patunburax ga, as ki ka pasal masu'sumetu' kacacaxun mpasetu',
sasanan, ini kani' kinsasannan na ga, pasal sumetu' atu' ka mpasetu', laha'
ka musa' pasal pakalimu' ci ka lakwaral, be'ni min ci kinramas ci ka ga'arus
na inkaralan, masu sumetu' la ga, tunburah la, sunsul min ci pinah pastumuk
ci raxal ka utux morrow.non ci matikarak la. hala nanu' kat ka kinyaba' ga,
moka makakahmar ga, hala humorak ka makahkamal, pamuhen ci ka
matanara'. kani ka matatana hari' ka kinrakesan ni ka turakis ma. as ki ka

ini rogi' musa' kunlalapah ka kaman uri', i, ini puse' ci ayu' ka nabkis rali'
hiya, urasan ka su turakis hani, ini bali'i' gulasuw uri' ga, wahan mapapuruy
mani na parit i makabuy luri. wal kumaral ka lakyaya mu rali'moka' ita'
Itaral maga, mamuhi' ta ci tarakis maga, mani ta ci kinhal na kabahni ma.
kani ka nanak kahbani ka teki ta. passaring makahi' ka turakis la ga, as ki ka
urasan galasun na ci'uli' la, ini galasuy la ga, malalahuluy moh mani ci
taku' ka kabahni la. sangalan su sumecuw ga, wal yuna yaba' na bexu'wal
maspali' karal bawi' naha.

kunloh la ga, ini naha si'agal ci keweh kumut uri', as maha pasgali'i ci
ka cacka' na puing ni mata'alah nak la.lu, sutuxun pagiban mahul utux kut,
silen syaw carung, hala nak sunli' magal naka mpasali ma.masu kunloh ci
turakis pugalan nanu' malngu', mana ci pinsipel na amutux, miluw ramas ka
sipel, kani ka halan sunku' kuhu' ka pingelan la ma. ini' naha as cuxiy kora'
ka turakis, sabilakun naha cunxu' masu mani ci cinxu' la ga, magal ci
cacaxun luri ma. anaabas i mpakayanux ong.

我們的食物小米

小米是我們泰雅族的主食，種植稻米的技術還沒有傳到山地之前，小米是唯一的作物。

開春，剛過完年，大家紛紛整理好土地，準備要種植小米，而小米的種子是在前一年還沒收成前就先挑選好，族人挑選小米粒最豐碩的米穗當來年的種子，並且細成一束的晒乾，再吊在穀倉的屋簷風乾。準備明年大顯身手。

小米是用撒的，一段時間長到膝蓋的高度，族人就會開始整理，把太密的移植到沒有長成功的地方。這期間，必須常常除去雜草，因老人家不用農藥，一切都是自然工法。

記得媽媽說過，我們原住民種小米是吃小鳥吃剩下的，所以種小米唯一的天敵就是小鳥。如果沒有認真照顧，鳥群就會呼朋引伴的來大啖美食。

收成小米時，從穗株向下撕開就可以取下小米，並將小米一株株綁成一束束，再由負責扛的人去收到工寮。

經過曝曬確定水分已經蒸發，再儲藏在穀倉裡備用。我們並不會一次就把小米都處理，因非常費時，只要準備一段時間的糧食就可以，以後的有時間才處理。